

21. desember 2009

FORETAKSSTRAFF TIL TELEMARKE POLITIDISTRIKT

Telemark politidistrikt som foretak er av Spesialenheten for politisaker ilagt et forelegg for å ha brutt lovbestemt taushetsplikt og for å ha utvist grov uforstand i tjenesten. Boten er satt til kr. 50 000.

En privatperson stilte i et brev til politiet i Kragerø i februar 2009 spørsmål ved politiets hjemmelsgrunnlag for å utlevere personopplysninger til legemiddelfirmaet Weifa AS. Personen søkte høsten 2008 en stilling i legemiddelfirmaet og ble i sammenheng med tilsettingsprosessen kjent med at firmaet fra politiet hadde mottatt opplysninger om at han i 1999 var straffet for besittelse av narkotika. Da spørsmålene som ble tatt opp i brevet vedrørte et mulig straffbart forhold, valgte Politimesteren i Telemark å oversende personens brev til Spesialenheten for politisaker.

Spesialenheten har gjennomført en etterforskning hvor det blant annet gjennom forklaringer avgitt av ansatte og tidligere ansatte ved Kragerø politistasjon har framkommet at politiet i Kragerø helt fra 1967 og fram til 2009 over telefon har besvart vandelsforespørsler fra legemiddelfirmaet Weifa AS. Legemiddelfirmaet har i sammenheng med tilsetninger mottatt svar på spørsmål om aktuelle søkere har vært registrert hos politiet for narkotikalovbrudd. Det er opplyst at det har vært en muntlig avtale mellom legemiddelfirmaet og politiet om at vandelsforespørsler kan behandles på en slik måte.

Strafferegistreringsloven trådte i kraft i 1975. Av lovens § 8 følger at opplysninger som er registrert i politiets registre er underlagt taushetsplikt. I henhold til strafferegistreringsloven § 5 skal opplysninger fra politiet om en personsandel gis som politiattest, jf § 5, tredje ledd. Nærmere bestemmelser om hvilke opplysninger som skal tas med i en politiattest er gitt i strafferegistreringsloven § 6 og forskrift om strafferegistrering. Av strafferegistreringsloven § 13 følger at politiattest normalt gis direkte til den attesten gjelder med mindre annet er bestemt. Den attesten gjelder, skal vanligvis ha tilsendt kopi av attesten. Av § 14 følger at søknad om politiattest og utferdigelse av slik attest skal skje på blankett fastsatt av Politidirektoratet.

En særlig regel om utferdigelse av politiattest til farmasøytisk industri er inntatt i strafferegistreringsforskriften § 12 nr. 4. Av bestemmelsen fremgår at det i forbindelse med tilsetninger kan utferdiges politiattest til farmasøytisk industri mv. Attesten skal da begrenses til å omfatte overtredelser av narkotikalovgivningen, men for disse forhold kan kreves uttømmende attest for et tidsrom av inntil 5 år regnet fra det tidspunkt saken ble endelig avgjort og frem til attestutstedelsen.

Rutinen for informasjonsutlevering som har vært praktisert i mellom Telemark politidistrikt og Weifa AS har i sin tid vært initiert av ledelsen ved tidligere Kragerø politikammer. Ansatte som har deltatt i praktiseringen av rutinen har oppfattet at de har handlet etter ordre og har

ikke funnet grunn til å stille spørsmål om lovligheten av rutinen. Spesialenheten har vurdert saken slik at det i dag ikke anses å være grunnlag for å reagere med straff mot noen ansatt i politidistriktet for å ha deltatt i praktiseringen av avtalen.

I en av forklaringene i saken er opplyst at Weifa AS har rettet vandelsforespørsler til Kragerø politistasjon ca. en gang i måneden. Samme person har forklart at det ikke ble gitt opplysninger som gikk mer enn 5 år tilbake i tid og at opplysningene som ble gitt ikke var konkrete. Det kan f. eks. ha blitt svart, *"han bør dere ikke ansette e.l.l."* En annen har forklart at han ble lært opp til at Weifa AS skulle gis alle opplysninger om brudd på narkotikalovgivningen, uansett hvor gamle de var.

Spesialenhetens forelegg gjelder det konkrete taushetspliktsbruddet som ble begått da politiet ga opplysninger til Weifa AS vedrørende personen som bidro til at denne saken ble reist.

Spesialenheten mener også at politidistriktet må straffes for å ha utvist grov uforstand i tjenesten ved at en over svært mange år har praktisert en avtale om utlevering av strafferegistreringsopplysninger som klart bryter med det regelsett som er vedtatt å skulle gjelde på området. Saken vedrører viktige personvernspørsmål og politidistriktets praktisering kan ha hatt svært beklagelige konsekvenser for søkere på stillinger i Weifa AS. Spesialenheten mener det er forunderlig at en slik avtale har latt seg videreføre i politidistriktet i så mange år og gjennom skiftende organiseringer og ledelse. At dette har vært mulig anses å skyldes at det ikke har vært en tilstrekkelig intern kontroll med virksomhetens overholdelse av gjeldende lover og regler.

Telemark politidistrikt la etter at denne saken kom opp i februar 2009 umiddelbart om sine rutiner i forhold til Weifa AS.

Selv om den lovstridige praksisen har opphørt mener Spesialenheten at det her bør reageres med foretaksstraff. Det er særlig lagt vekt på at saken vedrører viktige personvernspørsmål og at sentral lovgivning over tid har vært satt til side. Overtredelsen anses som grov og anses klart å kunne ha vært forebygget ved tiltak fra ledelsen, jf straffeloven § 48 b, bokstav b) og bokstav c).

Straffeansvaret for foretaket gjøres i tid gjeldende fra tidspunktet for iverksettelse av straffeloven § 48 a. Bestemmelsen ble tilføyd ved lov av 20. juli 1991.

Politimesteren i Telemark har forut for Spesialenhetens avgjørelse om å reagere med foretakstraff vært forelagt saken for gjennomsyn og kommentar.

Forelegg

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

sikter herved **Telemark politidistrikt, 983998216**
Postboks 47, 3701 SKIEN

for overtredelse av

I Straffeloven § 121 første ledd, jf strl §48a

for grovt uakstomt å ha krenket taushetsplikt som i henhold til lovbestemmelse eller gyldig instruks følger av tjeneste eller arbeid for statlig eller kommunalt organ.

Når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes.

Grunnlag:

I desember 2008 eller januar 2009 oppga Telemark politidistrikt ved politiførstebetjent A i en telefonsamtale med en representant for legemiddelfirmaet Weifa AS at B i 1999 var ilagt en bot for å ha vært i besittelse av narkotika.

II Straffeloven § 325 første ledd nr 1, jf strl §48a

for under utførelse av offentlig tjenestehandling å ha gjort seg skyldig i grov uforstand i tjenesten.

Når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes.

Grunnlag:

Fra 1967 og fram til februar 2009 har Telemark politidistrikt praktisert en avtale med legemiddelfirmaet Weifa AS om at det ved henvendelse fra legemiddelfirmaet over telefon kan gis opplysninger fra strafferegisteret om overtredelser av narkotikalovgivningen begått av aktuelle søkere på ledige stillinger i Weifa AS. Avtalen har blant annet medført at regler i strafferegistreringsloven med forskrifter om søknad om og utferdigelse av politiattest har vært satt til side.

Strafferegistreringsloven trådte i kraft 1. januar 1975. Straffeansvar for foretaket gjøres gjeldende fra tidspunktet for iverksettelse av straffeloven 48a. Bestemmelsen trådte i kraft 20. juli 1991.

Straffeloven § 63, annet ledd får anvendelse.

For overtredelsen ilegges De en bot til statskassen på kr. 50000.